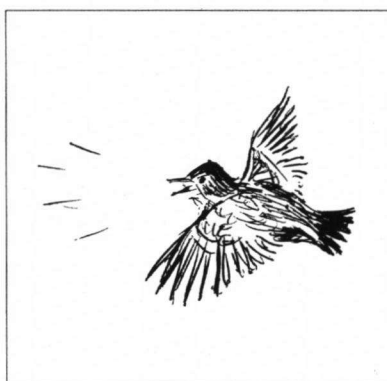

Er is menig gedicht aan gewijd: de Veldleeuwerik die oog in oog met de dood in de vorm van een jagende roofvogel, in luid jubelend gezang uitbarst. De filosofische implicaties van dit gedrag zijn boeiend, maar speelt er misschien iets anders mee dan een relativiserende levenshouding?

Frans van der Helm

Luid zingend onvlucht de Veldleeuwerik een zekere dood

Al lang leeft bij biologen het vermoeden dat hier sprake is van een boodschap aan de roofvogel. Door tijdens het vluchten luidkeels te zingen, zou de leeuwerik aangeven over een flinke energievoorraad te beschikken. Hij zou zich hiermee uit de markt prijzen als een prooi die moeilijk, en in ieder geval alleen arbeidsintensief te bemachtigen is. Dat zou vergelijkbaar zijn met het gedrag van voor roofdieren vluchtende Afrikaanse antilopen die strikt gezien overbodige lichtsprongen maken. Daarmee etaleren zij hun goede conditie en ontsnappingskansen, zodat de belager van een achtervolging afziet of een zwakkere prooi uitkiest. Onderzoek door de universiteit van Edinburgh heeft dat idee nu

Veldleeuwerik

bevestigd (Kosmos 3/95). Veldleeuweriken (*Alauda arvensis*) die al zingend vluchten hebben betere kansen aan een roofvogel te ontsnappen. In Schotland gaat het dan vaak om een Smelleken, een kleine valk die een voorkeur heeft voor kleine zangvogels en deze soms lang-

durig achtervolgt. Belaagde Veldleeuweriken die in gezang uitbarsten hebben meer dan negentig procent kans te ontsnappen. Van soortgenoten die zwijgend vluchten ontkomt slechts de helft. Een Smelleken achtervolgt die niet alleen met meer succes, maar ook langduriger. De beste ontsnappingskansen hebben leeuweriken die over het uithoudingsvermogen beschikken om snel en steil de lucht in te klimmen en daarbij ook nog eens te zingen. Bij aanvallen door Sperwers, roofvogels die op basis van een verrassings-tactiek opereren en van lange achtervolgingen afzien, zingen leeuweriken niet. Maar daar krijgen ze dan ook niet de tijd voor.

(Uit: NRC-Handelsblad 9-3-1995).